

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XLI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Quidam dicunt predicta non posse fieri bono fine. D
 Quæ tamen quidam contēdunt nunquam ha-
 bere bonam causam. Qui enim aliena furatur ut
 pauperibus tribuat, non pro bono (vt aiunt) fura-
 tur. Non enim bonum est aliena pauperibus ero-
 gare. Qui n. de rapina sacrificium Deo offert, idem
 facit vt ait authoritas, ac si filium in cōspectu pa-
 tris vedit met, vel sacrificium carnis Deo offerat.
 Abominabilis nempe Deo est impiorum oblatio.
 Ita etiam & hominem per adulterium à morte li-
 berare malum esse dicunt, Et si h. bonum sit homi-
 nē à morte liberare, tamen si hominem liberare,
 malum esse asserunt. Ideoq; Aug. in superiorib; di-
 cūt tēperasse sermonē cauteq; locutū, vbi ait, Ea
 quæ constat esse peccata, nullo, quasi bono fine,
 nulla velut bona intentione, facienda. Non enim
 simpliciter dixit bono fine & bona intentione, sed
 addidit, quasi & velut: quia talia non fiunt bono
 fine, & bona intentione, sed intentione quæ vide-
 tur bona, & sine qua putatur bonus, sed non est.
 Nec ideo accepit Aug. ista vt aiunt, quin causas ha-
 beant malas: sed quia causas habēt quæ videntur
 bonæ, sunt tamen malæ.

Quod non
 fiat bono
 fin. notatur
 ex verbis
 Augustini.

AN OMNIS INTENTIO VEL ACTIO
 EORVM QUI CARENT FIDE

fit mala.

DISTINCT. XLI. A

CVMQVE intētio (vt supra dictum est) bonum
 opus faciat, & fides intentionem dirigat: non
 immerito quæri potest, vtrum omnis intētio, o-
 mneq; illorum op^o malum sit, qui fidem non ha-
 bent. Si n. fides intentionē dirigat, & intētio bo-
 num opus facit, vbi nō est fides, nec intētio bona
 nec opus bonum esse videntur. Quod à quibusdā
 non irrationabiliter asseritur, qui dicunt omnes
 actiōes, & voluntates hominis sine fidē malas esse,

Quidam di-
 cunt omnes
 actiōes
 hominis sine
 fide esse ma-
 las, quā in
 fide bonæ
 sunt.

11 quæ

Rom. 14. d

Aug. li. sen-
tentiarum
Prosperi
ca. 106.
Tom. 3.
Iacob. 2. b

Ad Rō. 13. c
Hebr. 2. b

Li. cōfessio-
num 1. ca. 12
ad princ. p.
Psal. 83 ad
versum, 3. in
T. m. 8.

que fide habita bonæ existunt. vnde Apost. ait, Omne quod non est ex fide, peccatum est. Quod exponit Aug. ait. Omnis infidelium vita peccatum est, & nihil bonum est sine summo bono: vbi deest agnitio æternæ veritatis falsa virtus est, etiã in optimis moribus. Et Iacobus in epist. cano. ait. Qui offendit in vno, scilicet in charitate, factus est omnium reus. Qui ergo fidem & charitatem non habet, omnis eius actio peccatum est, quia ad charitatem non refertur. Quod non ad charitatem non refertur (ut supra meminit Aug.) non fit quemadmodum fieri oportet, si deo quod malum est. Non ergo mandata custodit, quia charitate caret: quia sine charitate nullum mandatorum custoditur, vnde Aug. super epistolam ad Galatas ait. Custoditionem legis dicit Apostolus, non inebriari, non occidere, non mœchari, & alia huiusmodi ad bonos mores pertinentia, que sine charitate, fide, & spe impleri non possunt. Nullum ergo mandatum implet, nullum bonum opus facit, qui fidem, charitatem non habet. Impossibile est enim (ut ait Apostolus) sine fide aliquid placere Deo. Quæ ergo sine fide fiunt, bona non sunt, quia omne bonum placet Deo.

Que premissæ sententiæ obijciuntur ex verbis Augustini.

His autem obijciuntur quod supra dixit Aug. scilicet, quod in seruili timore, & si bonum fiat, non tam bene. Nemo enim inuitus benefacit, etiam si bonum est quod facit. Hic enim dicit bonum fieri, sed non bene, ab illo qui charitatem non habet. Qui enim seruiliter timet, charitate vacuus est: de quo tamen hic dicit, quia bonum facit, sed non bene. Qui etiã super illum locum psalmi. Turtur inuenit sibi nidum vbi reponat pullos suos: dicit quod Iudæi, hæretici, & Pagani opera bona faciunt, quia vestiunt nudos, & pascunt pauperes & huiusmodi: sed non in nido ecclesiæ, id est, in fide: & ideo conculcantur pul-
li eo-

li eorum. Quibus illi respōdent, dicentes, bona o-
pera appellari huiusmodi, q̄ sine charitate fiunt,
non quia bona sint quando sic fiunt, quod euidē-
ter supra Augustinus docuit: sed quia bona essent,
si aliter fierent: quæ in suo genere sunt bona, sed
ex affectu sunt mala.

*Aliorum sententia de præmissa questione, qua querebatur
si omnis actio eorum mala est, qui fidem
non habent.*

G

Alii vero qui trifariam distinctionē actuum fa-
ciunt, opera cuncta quæ ad naturæ subsidium fi-
unt, semper bona esse astruunt. Sed q̄ Aug. mala
esse dicit, si malas habeant causas. nō ita accipiē-
dum est, quasi ipsa mala sint: sed quia peccant &
mali sunt, qui ea malo fine agūt. Item illud aliud,
scil. bonum opus intentio facit, & intentionē fi-
des dirigit, determinant, dicentes ibi bonum vo-
catum quod remunerabile est ad vitam: non q̄ il-
lud sit solum bonum opus, immō etiam alia plu-
ra, licet, nō ea ratione qua illud sint bona. Bonum
enim multipliciter accipitur, scil. pro utili, pro re-
munerabili, pro signo boni, pro specie boni, pro
licito, & aliis fortè modis. Solaq̄ illa intentio re-
munerabilis est ad vitam, quam fides dirigit: sed
non illa sola bona est, vt aiunt. Nam si quis Iude⁹
vel malus Christianus necessitatem proximi reue-
lauerit naturali pietate ductus, bonum fecit, &
bona fuit voluntas qua illud fecit.

*Hic ponuntur quedam Augu. capitula quæ retractauit, non
quasi prauè dicta, sed quo sensu dixerit
insinuans.*

D

Post hæc inuestigari oportet, qualiter intelligē-
dum sit q̄ ait Aug. in li. de vera relig. Vsq̄ adeo, in-
quit, peccatum voluntarium malum est, vt nullo
modo sit peccatum, si non sit voluntarium. Huius
dicti rationem Aug. aperiens in lib. retract. dicit,
Potest videri falsa hæc definitio, sed si diligenter

*Determinat
prædicta
verba Aug.
Aug. in præ-
fatione ad
Psal. 31. in
Tomo 8
Illud refer-
tur superio-
ri distinctio-
ne.*

*Cap. 14 in
princi. 10. 1.
Li. 1. retra.
in medio,
cap. 15.*

discutiatur, inuenitur esse verissima. Peccatum quippe illud cogitandum est, quod tantummodo peccatum est, non quod est etiam poena peccati, scilicet peccatum primum hominis, quod fuit peccatum & causa peccati, sed non poena. Quamuis & illa quae non voluntaria peccata non immerito dicuntur, quia vel à nescientibus vel à coactis perpetrantur, non omni modo possunt sine voluntate committi: quoniam etiam & ille qui peccat ignorans, voluntate utriusque facit, quod cum faciendum non sit, putat esse faciendum: & ille qui concupiscente aduersus spiritum carne, non ea quae vult facit, concupiscit quidem nolens, & in eo non facit quod vult: sed si vincitur concupiscentiae consentit volens, & in eo non facit nisi quod vult: & illud quod in paruulis est originale peccatum, ex prima hominis voluntate mala contractum est. Non ita quod falsum est quod dixi, Usque adeo peccatum voluntarium est, & cetera. Ecce qualiter accipiendum sit illud, scilicet, vel de primo peccato hominis, vel de omnibus generaliter peccatis mortiferis: quorum licet quaedam dicantur non voluntaria, quae scilicet per ignorantiam vel per infirmitatem fiunt: eadem tamen ea ratione possunt dici voluntaria, quia sine voluntate non committuntur.

Aliud capitulum.

*Cap. 10. ante
medium in
Tom. 6.
Lib. 1. ca. 15.
ad princip.
Rom. 7. d.
Ibid. paulo
inferius.*

Illius etiam intelligentia perquirenda est, quod in li. de duabus animabus edidit, inquit, Nusquam nisi in voluntate peccatum est. Quod etiam in libro *Retract.* plane determinat dicens. Potest putari ista falsa esse sententia qua diximus. Nusquam nisi in voluntate esse peccatum, cum Apostolus dicat. Quod nolo, hoc facio, & cetera. Sed peccatum quod nusquam est nisi in voluntate, illud praecipue intelligendum est, quod iusta damnatio consecuta est, id est, primum hominis peccatum. In eod. quoque lib. de duabus animabus aliud tradidit consideratio

ne dig;

ne dig
ipsam
animi
admi
fam
ait. He
volés
recur
mali r
tate: c
& ille
quine
peccat
fecit, v
ne vol
non p
catam
Quise
pecca
vtiqu
cogit
tate
quali

Si
est, cu
stat ip
ait A
est. V
tur p
quip
aut n
est cu
ergo
a. de
.Neq

ne dignum: ait enim, Nō nisi voluntate peccatur ipsamq; voluntatem definit dicens, voluntas est animi motus cogente nullo ad aliquid, vel non admittendum, vel adipiscendum. Huiusdicti causam aperiēs, & intelligētia pandens in lib. retract. ait. Hoc propterea dictum est, vt hac definitione volēs à nolente discerneretur, & sic ad illos referretur intētio, qui in paradyso fecerunt originem mali nullo cogente peccando, id est, libera voluntate: quia & scientes contra præceptum fecerunt: & ille tentator suavit vt hoc fieret. non coegit. Nā qui nesciens peccauit, non incongruenter nolens peccasse dici potest: quamuis & ipse quidē nesciēs fecit, volens tamen fecit. Ita nec tale peccatum sine voluntate esse potuit, sed volūtas facti ibi fuit, non peccati voluntas: quod tamē factum fuit peccatum: hoc enim factum est quod fieri nō debuit. Quisquis autem sciens peccat, si potest cogenti ad peccatum sine peccato resistere, nec tamen facit, vtique volens peccat: quia qui potest resistere, nō cogitur cedere, quapropter peccatum sine voluntate esse non posse verissimum est. Ex his liquet qualiter superiora accipienda sint.

Quod mala voluntas est voluntarium peccatum.

F

Si autem omne peccatum mortale voluntariū est, cum voluntas mala peccatum sit mortale, constat ipsam esse voluntarium peccatum. Quid n. vt ait Aug. tam in voluntate, q̄ ipsa voluntas situm est? Voluntas itaq; mala recte voluntarium dicitur peccatum, q̄ in voluntate cōstitit. Voluntas quippe (vt ait Aug. in eod.) est prima causa peccādi: aut nullū peccatum est prima causa peccandi, nec est cui rectē imputetur peccatū, nisi peccanti. Nō ergo est cui rectē imputetur, nisi voluntati. Hoc a. de peccato actuali, & mortali intelligēdum est. Neq; his verb. aliud voluit ostēdere Au. vt ipse ait

I i 3 in

Aug. ad me-
dium ca. 10.
lib. de duab.
animabus.

Ibid. paulo
inferius

aug. libr. 1.
retract. . 15.
fere in me-
dio.

Ibid. ca. 15.
paulo infe-
rius.

In lib. de
lib. arb. 1. in
med. c. 12. in
to 1. Et lib.
retract. 1. ca.
9. ante med.

Ibid. li. 1. retract. cap. 9. paulo inferius.

in retract. nisi quia voluntas est qua peccatur, & qua rectè viuitur.

AN VOLUNTAS ET ACTIO MALA IN eodem homine & circa eandem rem sint vnum peccatum, an plura.

DISTINCT. XLII.

CVM autē voluntas mala, & operatio sint peccatum, quæri solet, vtrum in eodem homine & circa eandē rem hæc duo vnum sint peccatum, vel diuersa: vt si quis voluntate fruatur, voluntatē habuit malam, quæ peccatum est, & actum malum, quod itē peccatum est. Hæc autem duo diuersa sunt scilicet, voluntas & actio. Sed nunquid diuersa sunt peccata, an vnum? Quidam dicunt vnum esse peccatum, alii vero dicunt diuersa esse peccata. Quia cum constet hæc duo esse diuersa, aut diuersa duo peccata dicuntur, aut duo diuersa non peccata. Quibus alii respondent, hæc duo diuersa esse, non peccata. Nō n. peccata sunt, sed peccatū vnum quia vna p̄uaricatio vel inobediētia in vtroq; admittitur, siue quando vult, siue quando agit: & vnus est ibi contemptus, sed minor cum in voluntate solum peccatum cōtinetur, maior vero cū voluntati etiā operatio additur: & ideo maius sit peccatum, sed nō plura, cum voluntas operi mancipatur.

Alia contra eosdem oppositio.

Sed adhuc eisdem obiicitur. Si vnum tantum illa duo peccatum sunt, cum quis voluntate mali prius cōcepta, deinde op^o patrauerit, nō p̄ aliquo re^o est nisi pro q̄ ante opus reus erat, cum adhuc in sola voluntate peccatum cōsistebat. Nullus n. re^o est æternæ mortis, nisi pro peccato: sed peccatum aliud non est admissum actione, q̄ prius admissū erat voluntate. Non ergo pro aliquo alio iste damnable actus peccando quam ante fuerat, cum sola voluntate delinquebat. Ad hoc etiam & illi respon-

Descendit ad speciales differentias peccati in communi.

Responsio.

Responsio.

spontum il volunt men rat for est aliu

Item duo ic gis mā to legi alia fu ximi t quibu fas esse etiam quibu finus obser vnum illis p data vna ta

Si

Pr to vo tran vtrū Quo fuit, ante tum actu catu Rea

ne dignum: ait enim, Nō nisi voluntate peccatur ipsamq; voluntatem definit dicens, voluntas est animi motus cogente nullo ad aliquid, vel non admittendum, vel adipiscendum. Huiusdicti causam aperiēs, & intelligētia pandens in lib. retract. ait. Hoc propterea dictum est, vt hac definitione volēs à nolente discerneretur, & sic ad illos referretur intētio, qui in paradyso fecerunt originem mali nullo cogente peccando, id est, libera voluntate: quia & scientes contra præceptum fecerunt: & ille tentator suavit vt hoc fieret. non coegit. Nā qui nesciens peccauit, non incongruenter nolens peccasse dici potest: quamuis & ipse quidē nesciēs fecit, volens tamen fecit. Ita nec tale peccatum sine voluntate esse potuit, sed volūtas facti ibi fuit, non peccati voluntas: quod tamē factum fuit peccatum: hoc enim factum est quod fieri nō debuit. Quisquis autem sciens peccat, si potest cogenti ad peccatum sine peccato resistere, nec tamen facit, vtique volens peccat: quia qui potest resistere, nō cogitur cedere, quapropter peccatum sine voluntate esse non posse verissimum est. Ex his liquet qualiter superiora accipienda sint.

Quod mala voluntas est voluntarium peccatum.

F

Si autem omne peccatum mortale voluntariū est, cum voluntas mala peccatum sit mortale, constat ipsam esse voluntarium peccatum. Quid n. vt ait Aug. tam in voluntate, q̄ ipsa voluntas situm est? Voluntas itaq; mala recte voluntarium dicitur peccatum, q̄ in voluntate cōstitit. Voluntas quippe (vt ait Aug. in eod.) est prima causa peccandi: aut nullū peccatum est prima causa peccandi, nec est cui rectē imputetur peccatū, nisi peccanti. Nō ergo est cui rectē imputetur, nisi voluntati. Hoc a. de peccato actuali, & mortali intelligēdum est. Neq; his verb. aliud voluit ostēdere Au. vt ipse ait

I i 3 in

*Aug. ad me-
dium ca. 10.
lib. de duab.
animabus.*

*Ibid. paulo
inferius*

*aug. libr. 1.
retract. . 15.
fere in me-
dio.*

*Ibid. ca. 15.
paulo infe-
rius.*

*In lib. de
lib. arb. 1. in
med. c. 12. in
to 1. Et lib.
retract. 1. ca.
9. ante med.*

Ibid. li. 1. retract. cap. 9. paulo inferius.

in retract. nisi quia voluntas est qua peccatur, & qua rectè viuitur.

AN VOLUNTAS ET ACTIO MALA IN eodem homine & circa eandem rem sint vnum peccatum, an plura.

DISTINCT. XLII.

CVM autē voluntas mala, & operatio sint peccatum, quæri solet, vtrum in eodem homine & circa eandē rem hæc duo vnum sint peccatum, vel diuersa: vt si quis voluntate fruatur, voluntatē habuit malam, quæ peccatum est, & actum malum, quod itē peccatum est. Hæc autem duo diuersa sunt scilicet, voluntas & actio. Sed nunquid diuersa sunt peccata, an vnum? Quidam dicunt vnum esse peccatum, alii vero dicunt diuersa esse peccata. Quia cum constet hæc duo esse diuersa, aut diuersa duo peccata dicuntur, aut duo diuersa non peccata. Quibus alii respondent, hæc duo diuersa esse, non peccata. Nō n. peccata sunt, sed peccatū vnum quia vna p̄uaricatio vel inobediētia in vtroq; admittitur, siue quando vult, siue quando agit: & vnus est ibi contemptus, sed minor cum in voluntate solum peccatum cōtinetur, maior vero cū voluntati etiā operatio additur: & ideo maius sit peccatum, sed nō plura, cum voluntas operi mancipatur.

Alia contra eosdem oppositio.

Sed adhuc eisdem obiicitur. Si vnum tantum illa duo peccatum sunt, cum quis voluntate mali prius cōcepta, deinde op^o patrauerit, nō p̄ aliquo re^o est nisi pro q̄ ante opus reus erat, cum adhuc in sola voluntate peccatum cōsistebat. Nullus n. re^o est æternæ mortis, nisi pro peccato: sed peccatum aliud non est admissum actione, q̄ prius admissū erat voluntate. Non ergo pro aliquo alio iste damnable actus peccando quam ante fuerat, cum sola voluntate delinquebat. Ad hoc etiam & illi respon-

Descendit ad speciales differentias peccati in communi.

Responsio.

Responsio.

spontum il
volun
men r
rat for
est aliu

Item
duo ic
gis mā
to legi
alia fu
ximi t
quibu
sas effe
etiam
quibu
finus
obser
vnum
illis p
data
vna ta
Si

Pr
to vo
tran
vtrū
Quo
fuit,
ante
tum
actu
catu
Rea